

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 20.07.1965, sp. zn. 6 Cz 92/65, ECLI:CZ:NS:1965:6.CZ.92.1965.1

Číslo: 55/1965

Právní věta: Důchodce plnící vyživovací povinnost ve smyslu § 54 odst. 2 a 3 zák. č. 101/1964 Sb., jestliže tato jeho povinnost byla určena soudním rozhodnutím, nebo plnil-li před přijetím do léčebného ústavu prokazatelně vyživovací povinnost, plynoucí mu podle ustanovení § 85 až § 91 zák. o rod., popřípadě příspěvek na výživu rozvedeného manžela podle § 92 téhož zákona, dobrovolně, přičemž na rozsahu takto plněné zákonné vyživovací povinnosti nezáleží.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 20.07.1965

Spisová značka: 6 Cz 92/65

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Sociální zabezpečení

Předpisy: 101/1964 Sb. § 54

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 55/1965 sb. rozh.

Důchodce plnící vyživovací povinnost ve smyslu § 54 odst. 2 a 3 zák. č. 101/1964 Sb., jestliže tato jeho povinnost byla určena soudním rozhodnutím, nebo plnil-li před přijetím do léčebného ústavu prokazatelně vyživovací povinnost, plynoucí mu podle ustanovení § 85 až § 91 zák. o rod., popřípadě příspěvek na výživu rozvedeného manžela podle § 92 téhož zákona, dobrovolně, přičemž na rozsahu takto plněné zákonné vyživovací povinnosti nezáleží.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. července 1965, [6 Cz 92/65.](#))

Navrhovatel, který je poživatelem invalidního důchodu v čisté částce 883,- Kčs měsíčně, byl dnem 31. 8. 1964 přijat do plicního léčebního ústavu, v němž byl ošetřován do 1. 2. 1965.

Rozhodnutím odpůrce ze dne 6. 11. 1965 byl navrhovateli snížen důchod na jednu polovinu podle § 54 odst. 3 zák. č. 101/1964 Sb. (dále jen zsz) a současně mu byl předepsán k vrácení přeplatek v částce 529,20 Kčs.

Ve svém opravném prostředku proti tomuto rozhodnutí namítal navrhovatel, že je ženatý a že má

vyživovací povinnost ke své manželce, takže ustanovení § 54 odst. 3 zsz na jeho případ nedopadá.

Krajský soud v Ostravě rozhodnutí odpůrce zrušil s odůvodnění, že navrhovatel má vyživovací povinnost vůči své manželce a že proto se na něho ustanovení § 54 odst. 3 zsz nevztahuje.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona, podané předsedou Nejvyššího soudu, že usnesením krajského soudu v Ostravě byl porušen zákon a toto rozhodnutí zrušil.

Podle ustanovení § 54 odst. 3 zsz, je-li důchodce, který neplní vůči nikomu vyživovací povinnost, umístěn v jiném léčebném ústavu než v psychiatrické léčebně po dobu delší dvou měsíců, vyplácí se mu počínajíc třetím měsícem polovina důchodu, nejvýše však 500,- Kčs měsíčně. Při posuzování, zda důchodce plní vyživovací povinnosti vůči svému manželovi, nutno vycházet z ustanovení § 91 zák. o rod., podle něhož mají manželé vzájemnou vyživovací povinnost, a to v takovém rozsahu, aby hmotná a kulturní úroveň obou manželů byla zásadně stejná. Zpravidla bude tedy dána vyživovací povinnost důchodce vůči jeho manželce, bude-li příjem důchodce vyšší než příjem jeho manžela. Vyživovací povinnost ve smyslu § 54 odst. 3 zsz nevyplývá totiž z pouhé skutečnosti, že důchodce (důchodkyně) je ženatý (vdaná), nýbrž je třeba zjistit, zda důchodce v konkrétním případě skutečně vyživovací povinnost plní, nebo je povinen ji plnit.

Zatímco v ustanovení § 42 odst. 3 zák. č. 55/1956 Sb. se hovoří o důchodci, který nemá povinnost vyživovat jiné osoby, hovoří se v ustanovení § 54 odst. 2 a 3 zsz o důchodci, který neplní vůči nikomu vyživovací povinnost. Touto změnou ve formulaci tohoto omezení výplaty dávek byla odstraněna pochybnost, která vznikla za účinnosti zák. č. 55/1956 Sb., zda postačí abstraktní, ze zákona vyplývající vyživovací povinnost, či zda se vyžaduje, aby důchodce měl konkrétní vyživovací povinnost. Není proto rozhodné, zda jde o důchodce (důchodkyni) ženatého (vdanou), svobodného, ovdovělého nebo rozvedeného, nýbrž rozhodným je to, zda důchodce v rozhodné době plnil zákonnou vyživovací povinnost. Důchodce plní vyživovací povinnost ve smyslu § 54 odst. 2 a 3 zsz, jestliže tato jeho povinnost byla určena soudním rozhodnutím, nebo plnil-li před přijetím do léčebného ústavu prokazatelně vyživovací povinnost, plynoucí mu podle ustanovení § 85 až 91 zák. o rod., případně příspěvek na výživu rozvedeného manžela podle § 92 téhož zákona, dobrovolně, přičemž na rozsahu takto, ať již dobrovolně nebo na základě soudního rozhodnutí, plnění zákonné vyživovací povinnosti nezáleží.

Pokud krajský soud odkazuje na výklad ustanovení § 531 odst. 2 o. s. ř. z roku 1950, je třeba uvést, že tam šlo o problematiku zcela jiného právního odvětví, takže zásady, tam vyslovené, nelze použít pro obor sociálního zabezpečení.

Nelze tedy v souzené věci k závěru, že navrhovatel plnil vyživovací povinnost ve smyslu § 54 odst. 3 zsz, když bylo zjištěno, že příjem jeho manželky činil průměrně asi 1215,- Kčs a byl proto větší, než důchod navrhovatelův.

Jestliže krajský soud v Ostravě vycházel ve svém rozhodnutí z jiného právního názoru, porušil tím zákon v ustanovení § 54 odst. 3 zsz.

V dalším řízení bude ovšem třeba, aby krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí odpůrce také co do uložení povinnosti vrácení předepsaného přeplatku, k čemuž by navrhovatel byl povinen jen za předpokladu, že nesplnil svoji ohlašovací povinnost (§ 53 odst. 2 ve spojení s § 52 odst. 2 zsz) a že odpůrce nevěděl o přijetí navrhovatele do léčebného ústavu z hlášení tohoto ústavu (§ 133 vyhlášky č. 102/1964 Sb.).